

Метою проведення податкового аудиту є, крім підтвердження вірогідності даних податкових декларацій, правильне нарахування податкових платежів у бюджет, але й розроблення пропозицій з поліпшення фінансово-господарської діяльності підприємства. У межах підприємства виконання таких функцій варто покласти на головного бухгалтера та фінансового директора, адже перевірка правильності й своєчасності нарахування та сплати податків компанією є прямими посадовими обов'язками цих спеціалістів [2, с.125].

Обсяг і масштаби проведеного податкового аудиту встановлюються замовником, проте для найбільш ретельної перевірки необхідно проведення повного податкового аудиту, що охоплює всі сторони діяльності компанії, що впливають на її систему оподаткування. Практично кожна компанія, що здійснює податковий аудит, володіє власною методикою проведення перевірок. Певною, найбільш ефективною методикою не існує, що пояснюється відмінністю особливостей компаній, що впливають на обчислення накладаються на них податків.

Процес податкового аудиту можна умовно розділити на кілька етапів: експертиза системи оподаткування, перевірка обчислення податків і здійснення виплат і безпосередньо складання звіту з описом виявлених помилок і запропонованих заходів щодо їх усунення. Застосовуючи аналітичні процедури при проведенні податкового аудиту, є можливість одержати набагато більше інформації для здійснення більш якісного і повного аудиту. Зокрема, при цьому можна визначити фактори, що впливають на величину податкових зобов'язань, структуру і динаміку податкових платежів організації; оцінити потенційні податкові ризики організації та податкові порушення тощо [3, с.37].

Таким чином, податковий аудит по суті являє собою податкову перевірку, але з тією різницею в порівнянні з перевітками податкових інспекцій, що за її підсумками не буває штрафів і донарахувань, а найчастіше, навпаки, розкриваються невикористані податкові резерви. А основними проблемами організації податкового аудиту на підприємстві є відсутність чітко закріплених нормативно-законодавчих актів, які регламентують проведення такого виду аудиту, та постійні зміни в системі оподаткування, що ускладнюють його проведення.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (Редакція станом на 29.05.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Костюк Б.В. Організація податкового аудиту на підприємстві. Економіка і регіон. 2015, №1 (50), с.124-129
3. Ахметшин А.Ф. Налоговый аудит как отдельный элемент в системе общего аудита. Экономика. Статистика. Информатика. 2014, №6, с. 37-41

Голяш І.Д.

кандидат економічних наук, доцент
Тернопільський національний економічний університет
м.Тернопіль, Україна

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА РИЗИКІВ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ

Нині в Україні інвестиційний клімат вважається несприятливим через політичну й економічну нестабільність, недосконалість законодавства, недостатність розвитку ринкової інфраструктури. Турбулентність зовнішнього середовища обумовлює високий рівень інвестиційних ризиків та потребує наукового обґрунтування інвестиційних рішень.

За таких умов аналізу інвестиційних проєктів приділяється значна увага. Завдання аналізу полягає у визначенні доцільності вкладення інвестицій та ефективності використання інвестиційних ресурсів. Проведення аналітичного дослідження передбачає визначення розміру допустимої мінімальної величини доходу на вкладений капітал, максимального обсягу інвестицій, оптимального терміну реалізації проєкту, прогнозу іміджу підприємства після реалізації конкретного проєкту, масштабу проєкту, який відповідає його організаційним і фінансовим можливостям, а також величини допустимого ризику [2, с. 92]. Загалом результати аналізу дають змогу отримати високий рівень впевненості у доцільності реалізації проєкту та засвідчують його ефективність.

Для якісного проведення аналітичного дослідження необхідне використання інформаційної бази, що складається із зовнішніх та внутрішніх джерел. До внутрішніх джерел належать показники звітності, первинні та зведені облікової дані, технічна документація, кошторисно-нормативна база, бізнес-плани, бюджети інвестиційних проєктів тощо. До зовнішніх інформаційних джерел належать методичне, теоретичне та програмне забезпечення, результати експертиз, законодавчо-нормативна база, результати аналізу консалтингових фірм, аналітичні огляди, виписки державних органів статистики стосовно поточного стану зовнішнього економічного середовища тощо. Під час аналізу використовуються великі масиви даних про об'єкти інвестиційного планування, їх відповідність визначеній інвестиційній політиці, можливі інвестиційні ризики [3].

Аналіз повинен передбачати використання ряду логічних й математико-статистичних методів та базуватися на використанні здібностей аналітика, його знань, досвіду, вміння, інтуїції. Це дає змогу отримати результат із найвищим ступенем достовірності, допомагає прийняти рішення про доцільність участі в інвестиційному проєкті та створює можливості для попередження фінансових втрат [4].

Інвестиційний проєкт розробляють, базуючись на певних припущеннях відносно капітальних і поточних витрат, обсягів реалізації виготовленої продукції, цін на товари, часових обмежень проєкту. Незалежно від якості і обґрунтованості цих припущень, майбутній розвиток подій, пов'язаних з реалізацією проєкту, завжди є неоднозначним. Аналітик повинен розглянути різні варіанти та запропонувати мінімізацію усіх видів ризику фінансових втрат інвестора:

1) ризику втраченої вигоди, який спричиняє недоотримання прибутку внаслідок нездійснення будь-яких заходів;

2) ризику зниження дохідності, який може виникнути внаслідок зменшення розміру процентів і дивідендів на здійснені інвестиції;

3) ризику прямих фінансових втрат, який представляє загрозу повної або часткової втрати інвестованого капіталу в результаті неправильного вибору вкладення капіталу.

Питання оцінки цих ризиків є доволі складним та потребує високої компетенції фахівців. Оцінка ризиків інвестиційних проєктів передбачає здійснення кількісного та якісного аналізу.

Якісна оцінка пов'язана з встановленням потенційних сфер ризиків і вимагає ґрунтовних знань, досвіду та інтуїції у цій сфері діяльності. Найзначніші труднощі, як правило, виникають з кількісною оцінкою ризику, оскільки вона пов'язана з обчисленням величини ризику в умовах невизначеності. Тому дослідження ризиків у процесі аналізу інвестиційних проєктів вимагають також врахування специфічних чинників, які супроводжують інвестиційну діяльність, а саме:

- тривалості інвестиційного циклу від моменту вкладення коштів до часу їх повернення;
- можливості неефективного використання вкладених коштів та ресурсів, яка може негативно вплинути на фінансовий стан інвестора;

- фінансового посередництва, що не дає змоги інвестору контролювати використання вкладених коштів та оперативно втручатись у виробничий процес [1, с. 2-12].

Оцінка ризиків кількох варіантів інвестиційних проєктів повинна бути спрямована на вибір найефективнішого з них. При цьому ефективність слід визначати як відношення витрачених на реалізацію проєкту ресурсів та одержаних вигод із врахуванням впливу фактору часу та мінімізації ризиків. Отримані дані необхідні для прийняття рішень щодо доцільності участі в інвестиційному проєкті й розробки заходів щодо захисту інвестицій від можливих фінансових втрат.

Дослідження ризиків сприяє здійсненню превентивного контролю та діагностиці ймовірних помилок для попередження фінансових втрат інвестора. Результати аналізу є надзвичайно важливими для підвищення довіри інвесторів до підприємств, які є потенційними об'єктами інвестицій, однак, вони повинні враховуватися не лише інвесторами, але й іншими учасниками проєктів.

Список використаних джерел

1. Абрамов С.І. Оцінка ризику інвестування / С.І. Абрамов // Економіка будівництва. №12, 2006. - С. 2-12.
2. Вітлінський В. В. Ризикологія в економіці та підприємстві: Монографія. - К.: КНЕУ, 2004. - 480 с.
3. Голяш І.Д. Використання сценарного методу оцінки ризиків у процесі аудиту інвестиційних проєктів / І.Д. Голяш, Л.А. Бабій // Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах Європи та Азії: XXII міжн. наук.-практ. інтернет-конф.- Переяслав-Хмельницький: ПХДПУ, 2016.
4. Редченко К.І. Особливості зовнішнього та внутрішнього аудиту інвестиційних проєктів [Електронний ресурс] / К.І. Редченко . – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Management/2009_647/85.Pdf

Михайлишин Н.П.

кандидат економічних наук, доцент
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна

АНАЛІЗ ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА

Сучасне промислове підприємство – це відкрита економічна система, що функціонує в мінливому зовнішньому середовищі, будь-які ускладнення якого (посилення конкуренції, активна цінова боротьба, тощо) можуть призвести до настання кризової ситуації. Крайнім проявом фінансової кризи є банкрутство, тобто неспроможність підприємства виконувати свої поточні зобов'язання. Незважаючи на об'єктивність існування, банкрутство піддається управлінню, що полягає у своєчасному виявленні негативних тенденцій у діяльності підприємства і проведенні профілактичних заходів щодо їх подолання або послаблення на основі процедур діагностики банкрутства. Діагностика банкрутства передбачає виконання комплексного аналізу з використанням спеціальних методів оцінки впливу окремих факторів на фінансовий стан підприємства. Чим швидше буде проведена така діагностика, тим більше у підприємства можливостей і резервів для подолання кризової ситуації, відновлення здатності здійснювати платежі за невідкладними фінансовими зобов'язаннями та відновлення фінансової стійкості.